

Eesti Raadio Laitse saatejaama viimased päevad

Laitse saatekeskuse lagunev peahoone praegu

29 Juuni 1998 a.

Esimese avalik-õigusliku ringhäälinguna Euroopas lõpetab Eesti Raadio homme õhtul kell 20.30 igaveseks ajaks oma saated kesklainel.

Pea poole sajandi vanuseks saav raadiojaam Laitses suletakse majanduslikel põhjustel. Saadete eetrissimeamiseks selles diapsoonis riigil raha ei jätku. Riigiraadio on kesk- ja lühilainesaatjaid rentinud siiani Ringhäälingu Saatekeskusele, kuid vastavalt ringhäälingu nõukogu 1997. aasta otsusele lõpeb rendileping 1. juulil.

Kesklainel töötavad kaks saatjat, vanem (valmistatud Inglismaal) võimsusega 100kW ja teine uuem 150kW. Eesti Raadio hiilgeaastatel töötas ka veel 6,5-kilovatine lühilainesaatja. Lainel 49,3 meetrit, kohe Luxembourgigi saksakeelse saatja kõrvalt, läksid eetrisse USA ja Kanada eestlastele mõeldud programmid. Kuigi saated olid punaka värvitooniga, kuulati neid palju.

Eesti Raadio on edastanud veel ka rootsi-, saksa-, inglisi-, esperanto- ja soomekeelseid saateid. Viimaste maht on olnud eriti suur ja nad on eetrisse läinud üle viiekümne aasta. Laialdaselt kuulati soomlastele mõeldud propagandasaaateid ka Eestis, sest need olid sisukad ja paljuski vabameelsemad kui kohalikule kuulajale mõeldud.

Asjatundjate sõnul suletakse kesklainesaatjad Eestis liiga vara. Ükski Euroopa riik pole seda veel teinud. Raadio asjatundja Jaak Vihmand on seisukohal, et sulgemise asemel peaks Laitse saatjale tegema hoopis korraliku remondi ja tõstma nende võimsust.

Täna eelviimast päeva töötav, Inglismaal valmistatud 100kW kesklainesaatja toodi Eestisse 1949. aastal Ungarist kui Nõukogude Liidule kuuluv reparaationivara ja oli selle aja kohta igati heal tehnilisel tasemel. Kõik kolm ennesõjaaegset kesklaine saatejaama (Tallinn, Tartu, Türi) hävitati 1941. aastal. Kesklaine oli siis moes, sest ultralühilaine jõudis Tallinna alles seitsme aasta pärast.

Ringhäälingu Saatekeskuse Aktsiaseltsi juhatuse esimehe Rein Ruudi sõnul pannakse 1. juuli hommikul Laitse saatja veel paariks tunniks eetris vilistama ja mõõdetakse viimast korda tema parameetreid. "Ja siis tõmbame saatja vändad maha," ütles Ruudi. "Meie jaoks on see kurblik-pidulik sündmus ja me tähistame seda, nagu matuseid ikka, pitsi valge viinaga. Šampanjat meil ei tule."

Laitse saatekeskuse antennid

1 Juuli 1998 a.

51 aastat Laitse raadiojaamas töötanud Kornelius Päiv lülitas eile kell 12.13 välja Laitse jaama vanema, 1930. aastate lõpus Inglismaal valmistatud 100 kW raadiosaatja, kümme minutit hiljem tegi sedasama 1973. aastast pärineva 150 kW saatjaga raadiojaama viimane ülem Lea Viira. Sellega katkes kesklainel saadete edastamise traditsioon Eestis, mis sai alguse juba kolmveerandsajandi eest. Eesti raadio lõpetas oma saadete edastamise kesklainel teisipäeval kell 20.30. Eile hommikust kuni väljalülitamiseni lasti eetrisse vilinat.

Laitse saatekeskuse juhtpult

<http://www.intervalsignals.net/countries/estonia.htm>